

was al besloten, voor het Knil 13 moderne bommenwerpers aan te schaffen en Colijn wilde daar nu 26 aan toevoegen, terwijl hij voor de Marineluchtvaartdienst 60 moderne vliegboten wilde kopen), 'zou eigenlijk een bespreking met de Engelse regering nodig zijn. Dit wijkt echter dermate af van onze gangbare politiek, dat daaraan grote bezwaren verbonden zijn.'<sup>1</sup>

Hij onderving die bezwaren door in juli in Londen, waar hij, zoals het heette, op vakantie was, langdurig te spreken met de Engelse minister van buitenlandse zaken, Anthony Eden, en diens ambtgenoten van de luchtmacht en de marine, *Lord Swinton* en *Sir Samuel Hoare*. De Engelse *Chiefs of Staff* hadden de Engelse regering inmiddels geadviseerd, Nederland met betrekking tot Indië geen garanties te geven (gevreesd werd dat Nederland de versterking van de Indische defensie, welke ook in Englands belang was, dan achterwege zou laten) – zulke garanties kreeg Colijn dan ook niet, maar Eden zei hem, het toe te juichen als Colijn met Swinton en Hoare contact zou opnemen inzake de types vliegtuigen die voor Nederlands-Indië het beste zouden zijn. Nadien kreeg Colijn schriftelijke adviezen o.m. over vliegekampschepen (de regering achtte die voor Nederland niet nodig omdat zij de eilanden van de archipel als het ware voor onzinkbare vliegekampschepen hield) – het slot van het lied was dat besloten werd, ten behoeve van het Knil niet 13 maar 39 bommenwerpers te bestellen, Amerikaanse, en voor de ten behoeve van de Marineluchtvaartdienst in Indië te bestellen 60 vliegboten de keuze te laten vallen op Duitse toestellen van de *Dornier*-fabrieken, dit laatste ondanks het feit dat Swinton aan Colijn had doen weten (althans dat was in '80 de herinnering van de Nederlandse oud-marine-attaché in Londen), 'dat hij heel goede *Flying boats* te koop had en dat deze even goed waren als de sigaren die Colijn hem vroeger schonk.'<sup>2</sup>

Colijns contacten met de Engelse ministers (het lijkt ons alleszins waarschijnlijk dat hij van *Starckenborgh* dienaangaande inlichtte voordat deze in augustus '36 naar Indië vertrok) droegen er toe bij dat een officier van het Knil eind '36 en begin '37 een bezoek bracht aan het *Indian Army* in Brits-Indië en dat vervolgens afgesproken werd dat er regelmatig bezoeken zouden worden gewisseld tussen het Knil enerzijds en de Engelse strijdkrachten in Brits-Indië en op Malakka anderzijds – men trachtte de meeste van die bezoeken geheim te houden door de betrok-

<sup>1</sup> H. Colijn: Nota aan de ministerraad, 6 mei 1936 (archief kab. der koningin).

<sup>2</sup> Brief, 13 juni 1980, van A. de Booy aan Ph. M. Bosscher.